

SL(5)565 – Rheoliadau Addysg (Trefniadau Sefydli ar gyfer Athrawon Ysgol) (Cymru) (Diwygio) (Coronafeirws) 2020

Cefndir a diben

Gwneir Rheoliadau Addysg (Trefniadau Sefydli ar gyfer Athrawon Ysgol) (Cymru) (Diwygio) (Coronafeirws) 2020 ("y Rheoliadau") o dan adrannau 17 a 47(1) o Ddeddf Addysg (Cymru) 2014. Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio Rheoliadau Addysg (Trefniadau Ymsefydlu ar gyfer Athrawon Ysgol) (Cymru) 2005 ("Rheoliadau 2005").

Mae Rheoliadau 2015 yn darparu bod yn rhaid i athrawon newydd gymhwyso ("ANG") ymgymryd â chyfnod sefydlu statudol sy'n cynnwys tri thymor ysgol, neu 380 sesiwn, mewn ysgol neu, mewn rhai amgylchiadau, sefydliad arall. Gall ANG gyfrif cyfnodau cyflogaeth a wneir ar sail amser llawn neu ran-amser tuag at y gofyniad hwn. Yn sgil ailbwrpasu ysgolion mewn ymateb i bandemig COVID-19, nid yw rhai ANG sy'n ymgymryd â'u cyfnod sefydlu yn rhan-amser yn gallu bodloni'r gofyniad am 380 sesiwn yn ystod y flwyddyn academaidd gyfredol. Mae hyn yn debygol o effeithio ar flwyddyn academaidd 2020-2021 hefyd.

Gan hynny, mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio Rheoliadau 2019 i:

- (i) alluogi'r "corff priodol", sef yr awdurdod lleol, i leihau'r cyfnod sefydlu y mae angen i'r unigolyn ei gwblhau i leiafswm o 110 o sesiynau ysgol cyn belled â bod yr unigolyn yn rhoi cydsyniad (bydd yn dal i fod yn ofynnol i'r unigolyn gyflawni'r safonau gofynnol); a
- (ii) chaniatáu i sesiynau dysgu proffesiynol gyfrif tuag at gyfnod sefydlu person, ar yr amod bod y sesiynau hynny yn bodloni amodau penodol. Ni chaiff y sesiynau dysgu proffesiynol hynny fod yn fwy nag 16% o hyd cyfan cyfnod sefydlu

Gweithdrefn

Negyddol.

Materion technegol

Nodir un pwynt i gyflwyno adroddiad arno o dan Reol Sefydlog 21.2 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

1. Bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol.

Mae Rheoliad 7 o'r Rheoliadau yn mewnosod rheoliad 7A newydd yn Rheoliadau 2015. Mae hyn yn nodi y gall sesiwn o ddysgu proffesiynol a wneir gan berson gyfrif tuag at gyfnod sefydlu'r unigolyn hwnnw, ar dri amod. Un o'r amodau yw bod y dysgu'n digwydd rhwng 26 Mawrth 2020 a 31 Awst 2021 ac amod arall yw bod dysgu o'r fath yn cael ei gymeradwyo gan y corff priodol, sef yr awdurdod lleol perthnasol.

Nid yw'n glir o ddrafftio Rheoliad 7A:

- (i) Pa safonau y mae'n ofynnol i awdurdod lleol eu cymhwyso er mwyn cymeradwyo sesiynau dysgu proffesiynol. Nid yw'r Rheoliadau'n diffinio ystyr "sesiynau dysgu proffesiynol". Nid ydynt yn manylu ar ffurf neu gynnwys sesiwn ddysgu er mwyn iddo gael ei gymeradwyo, ac nid ydynt yn darparu ar gyfer cyhoeddi unrhyw ganllawiau ar y pwynt hwn. Fel arall, nid yw'r Rheoliadau'n

manyly ynghylch ai disgrisiwn llwyr yr awdurdod lleol yw penderfynu ar ffurf neu gynnwys sesiynau er mwyn cael cymeradwyaeth yr awdurdod.

- (ii) P'un a yw'n ofynnol i'r awdurdod lleol fod wedi cymeradwyo unrhyw sesiynau dysgu proffesiynol cyn i'r sesiynau gael eu cynnal neu a ellir eu cymeradwyo ar ôl iddynt gael eu cynnal. Os oes rhaid cymeradwyo'r sesiynau cyn eu cynnal, yna mae hyn yn golygu na fydd unrhyw sesiynau a gynhaliwyd ar ôl 26 Mawrth 2020 ond cyn i'r Rheoliadau ddod i rym ar 15 Gorffennaf 2020 yn gallu cyrraedd statws sesiynau dysgu proffesiynol at ddibenion y Rheoliadau. Fel arall, os caniateir i'r awdurdod lleol gymeradwyo sesiynau yn ôl-weithredol lle cawsant eu cynnal ar ôl 26 Mawrth 2020 ond cyn i'r Rheoliadau ddod i rym ar 15 Gorffennaf 2020, dylid cynnwys y pŵer i wneud hynny ar wyneb y Rheoliadau er eglurder .

Nodir bod paragraff 5.2 o'r Memorandwm Esboniadol yn nodi "Bydd canllawiau diwygiedig yn cael eu cyhoeddi a'u rhannu gyda rhanddeiliaid cyn y daw Rheoliadau 2020 i rym i sicrhau bod y rhai sy'n rhan o'r broses sefydlu yn gallu deall yn glir y newidiadau a wnaed." Nid oes unrhyw sôn a fydd y canllaw hwn yn mynd i'r afael â'r materion a godwyd yn y pwynt craffu technegol hwn.

Rhinweddau: craffu

Nodwyd tri phwynt i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

1. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd

Mae rheoliad 7 yn mewnosod rheoliad newydd 7A yn Rheoliadau 2015. Mae hyn yn caniatáu i sesiynau o ddysgu proffesiynol gyfrif tuag at gwblhau cyfnod sefydlu'r person hwnnw, ar dri amod. Un o'r amodau yw bod yn rhaid i'r sesiynau fod wedi cael eu cynnal yn ystod y cyfnod sy'n cychwyn ar 26 Mawrth 2020 ac yn gorffen ar 31 Awst 2021. Mae'r dyddiad cychwyn ar gyfer y cyfnod hwn yn dyddio cyn y dyddiad y daw'r Rheoliadau i rym ar 15 Gorffennaf 2020. Mae ystyriaeth wedi ei rhoi i weld a yw hyn yn rhoi effaith ôl-weithredol i'r Rheoliadau, yn yr ystyr eu bod yn newid cyfraith y gorffennol. Ystyrir nad yw'r Rheoliadau hyn yn cael effaith ôl-weithredol gan nad ydynt yn newid cyfraith y gorffennol, ond maent yn nodi y bydd unrhyw sesiynau dysgu proffesiynol a gynhaliwyd ers 26 Mawrth 2020, o'r dyddiad y daw'r Rheoliadau hyn i rym, yn cael eu trin fel sesiynau dysgu proffesiynol at ddibenion y trefniadau sefydlu, fel y'u diwygiwyd gan y Rheoliadau hyn.

2. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd

Mae Rheoliad 2 o'r Rheoliadau yn nodi bod y Rheoliadau'n dod i ben ar 31 Awst 2021. Mae Memorandwm Esboniadol y Rheoliadau yn nodi:

"Credir bod hwn yn ddyddiad terfyn addas oherwydd y dylai ganiatáu digon o amser i'r cohort presennol o athrawon newydd gymhwyso a'r rheini sy'n dechrau ym mis Medi 2020 gwblhau eu cyfnod sefydlu. Bydd Llywodraeth Cymru yn adolygu Rheoliadau 2020 ar ôl diwedd un tymor ysgol o flwyddyn academaidd 2020/21 i ystyried a ydynt yn dal i fod yn briodol, ac yna'n parhau i'w hadolygu bob tymor wedi hynny."

Bydd y Rheoliadau yn parhau i gael effaith gyfyngedig ar ôl 31 Awst 2021, gan olygu pan fydd person yn cynnal sesiwn o ddysgu proffesiynol sy'n bodloni amodau Rheoliad 7A newydd o Reoliadau 2015 (fel y'u

mewnosodwyd gan y Rheoliadau hyn), yna gall sesiynau o'r fath gyfrif tuag at cyfnod sefydlu'r unigolyn hwnnw fel pe baent yn sesiynau ysgol ar ôl i'r Rheoliadau hyn ddod i ben (ar yr amod mai 18 yw'r nifer uchaf o sesiynau o'r fath). Ni fydd terfyn y Rheoliadau ar 31 Awst 2021 yn effeithio ar ddilysrwydd unrhyw beth a wneir o dan y Rheoliadau cyn y dyddiad hwnnw.

3. Rheol Sefydlog 21.3(ii) – ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Senedd

Nodir na chynhaliwyd ymgynghoriad ffurfiol mewn perthynas â'r Rheoliadau. Mae'r Memorandwm Esboniadol yn nodi bod hyn oherwydd y brys sydd ei angen i gyflwyno'r newid polisi hwn mewn ymateb i sefyllfa COVID-19. Mae'r Memorandwm Esboniadol yn nodi ymhellach bod swyddogion wedi ymgysylltu â rhanddeiliaid allweddol ac undebau'r gweithlu wrth ddatblygu'r Rheoliadau.

Y goblygiadau yn sgil gadael yr Undeb Ewropeaidd

Ni nodir unrhyw oblygiadau i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

Ymateb y Llywodraeth

Mae angen ymateb Llywodraeth Cymru mewn perthynas â'r ddwy ran o'r pwynt craffu technegol.

Trafodaeth y Pwyllgor

Trafododd y Pwyllgor yr offeryn yn ei gyfarfod ar 6 Gorffennaf 2020 ac mae'n cyflwyno adroddiad i'r Senedd yn unol â'r pwyntiau adrodd uchod.

